

Första-hjälpen till modiga hästar

Hur vi hanterar hästarnas rädslor kan variera väldigt och resultaten blir inte alltid som vi önskat. Svante Andersson, erkänd hästränare, kommer här visa hur han gör för att introducera hästar vid nya saker eller återfå förtroendet för saker dom är rädda för.

– Fokus ligger på att få en trygg, säker och lugn häst som förstår situationen, vilket ger ett varaktigare resultat, säger han. Följ med oss, steg för steg, på vägen mot en tryggare och säkrare häst. TEXT OCH FOTO » JENNY ABRAHAMSSON

Hur får man en häst som är livrädd för vatten att känna sig trygg att bli spolad? Svantes grundfilosofi om hur du får en modigare och därmed mer pålitlig och trygg häst, är den samma vare sig det gäller en häst som får panik av klippmaskinen eller kastar sig vanvettigt för ett prassel i skogen.

– För att få hästen att känna sig trygg använder jag flera olika metoder. Men först och främst handlar det om att hästen och jag har en förståelse för varandra i hanteringen, säger Svante.

DET HÄNGER PÅ SLACKET

Svante poängterar vikten av att hästen följer slacket. Med det menar han att hästen hela tiden ska följa det hängande grimskaf-tet och att det aldrig uppstår en

dragkamp mellan dig och hästen. Utan att du drar i grimskaf-tet ska hästen förstå vad du menar och villigt förflytta sig framåt, bakåt, åt sidan och kunna stå helt stilla.

– Att arbeta med en rädd häst som inte förstår slack eller din "zon", och sen spola den med vatten samtidigt som du försöker hålla fast den, är inte den smartaste lösningen, säger Svante. Och det är en ännu sämre lösning att sedan bestraffa hästen när det inte går som du tänkt dig.

Svante påminner om att vi människor är så mycket smartare än hästen och därför ska vi kunna lägga upp situationen så att vi lyckas varje gång. Fighten ska alltså aldrig behöva uppstå.

– Hur lång tid det tar varierar med olika hästar i olika situa-

tioner. Oftast underlättar det att presentera en sak för hästen för första gången, än att få en häst som redan är rädd för något att komma över rädslan.

Alla hästar kan inte behandlas likadant utan reagerar utifrån sina tidigare erfarenheter och instinkter.

– När jag träffar ägaren eller ryttaren bildar jag mig en uppfattning utifrån hur personen rör sig, pratar och betar sig. Det i sin tur ger mig en idé om hästens situation. Sen kanske jag ser hästen i hagen och agerar utifrån vad jag ser och vad hästen gör. Med andra ord handlar det om ren kommunikation.

Skulle Svante träna alla ägare och hästar på samma sätt, är han övertygad om att han skulle

» Eftersom vi är smartare än hästarna, borde vi kunna lägga upp situationen så att vi lyckas «

SVANTE ANDERSSON

få ett sämre resultat än han får idag.

– Mycket troligt vore att jag inte ens skulle kunna hämta en del av dom i hagen, säger han.

PRESENTATIONEN VIKTIGAST

Allt handlar om hur du presenterar situationen för hästen. Det gäller att inte gå längre än att du vet att du kommer få rätt respons från hästen. Det är alltså viktigt att hästen har förutsättningen att kunna förstå vad det är du vill. Eftersom vattnet, eller sättet som vattnet kommer mot hästen, är läskigt i det här fallet, kan det vara svårare för hästen att göra rätt och då gäller det att planera och ta små steg i taget så att du lyckas.

– Det handlar mest om att kunna läsa av hästen, ha bra tajming och såklart att se till så att all grundhantering är tillräckligt bra och kommunikationen mellan er fungerar, menar Svante.

Och vet du inte säkert på vilka punkter du ska vara bestämd på, är det bättre att du låter bli att vara bestämd. Du ska alltså inte vara bestämd bara för sakens skull. Svante menar att alltför många fokuserar på att säga nej till hästen, istället för att fokusera på vad dom vill att hästen ska göra. Säger du konstant nej, betyder det tillslut ingenting. Hästen kommer heller inte leta efter, eller försöka förstå vad du vill att den ska göra. Är inte markarbetet tillräckligt bra får du ta tag i det innan du gör något annat.

– Hästen måste alltså vara säker på vad det är du ber den om. Det är en förutsättning för att lyckas med det du vill, säger han.

1. Den här hästen upplever spolningen som obehaglig och reagerar genom att kasta sig åt sidan eller bakåt för att undgå strålen.

– Det jag gör ser inte dramatiskt ut och det ska det inte göra. Jag ställer mig istället och vattnar blommorna eller något annat som inte alls har med hästen att göra. Hästar är nyfikna, men först och främst flyktbenägna. Redan när hästen av nyfikenhet tar sitt första steg framåt är den avspolad, men vet inte om det. Då finns nyfikenheten och förtroendet där. Bara jag kan förstöra det, berättar Svante.

2. Hästen kan inte vara jätterädd för vatten i sig – den dricker det ju varje dag, får regn på sig och klarar av att gå i blöta hagar. Med andra ord är det slangen, ljudet och hur vattnet kommer mot den som utgör faran. Och framför

allt hur du presenterar situationen.

– Istället för att rikta vattnet mot hästen vänder jag mig från hästen för att fånga intresse och väcka nyfikenheten hos den, menar Svante. Jag ber hästen att gå fram mot vattnet och så snart hästen gör det sänker jag handen och minskar vattentrycket. På så sätt lär jag hästen att den kan kontrollera vattnet.

Svante menar att mycket handlar om kontroll. Är hästen rädd för något, oavsett om det är en slang, klippmaskin, sadel eller vad det må vara, så försvinner troligtvis rädslan om du visar att hästen kan kontrollera och påverka det den är rädd för. Så precis som Svante gör när han minskar på vattentrycket när hästen går emot slangen, kan du stänga av klippmaskinen när hästen rör sig framåt. På

så sätt blir hästen tryggare och lugnare.

– Det dummaste man kan göra är att hålla i hästen och tvinga sig på den med vattenslangen eller klippmaskinen, säger Svante. Om du tvingar hästen till något, lär den sig inte att samarbeta. Den här metoden gör i stället att hästen börjar fundera över vad jag menar med det jag gör. På så sätt får jag en häst som tänker istället för att vara i en flyende sinnesstämning. Försöker jag tvinga hästen att stå stilla och jagar den med slangen är hästen i fel sinnesstämning och kan inte ta till sig lärdomen på samma sätt.

Svante är noga med att poängtera hur viktigt det är att belöna minsta försök från hästen, som om det vore exakt det vi bad den om. Det leder till att hästen snart gör exakt rätt.

3.

I det här fallet kontrollerar Svante vattnet med sin tumme, men visst är det lättare med en vattenpistol som går att slå av och på. Var noga med att det är en bekväm vattenstråle som inte är för vass eller som låter konstigt. Det ska alltid vara en mjuk stråle.

3. Här ser vi hur hästen blir skeptisk. När vattnet riktas mot den tar den genast ett steg bakåt och sträcker repet.

– Jag håller inte alls hårt i repet, men hästen har kommit till slutet av det och därför måste jag ändra på min presentation, förklarar Svante. Med mitt kroppspråk ber jag den ta ett steg framåt. Jag strävar ju hela tiden efter att ha en häst som följer slacket.

4. Hästen gör som Svante ber den om, och för att bekräfta att ett enda steg spelar roll, minskar han på vattentrycket.

Om hästen drar – istället för att komma mot dig – har du enligt Svante lagt för mycket tryck på hästen. Grundjobbet är troligen inte tillräckligt bra eller så har du helt enkelt tagit för stora steg i din iver att lyckas.

– Ofta gör man alldeles för mycket och glömmer bort att läsa av hästen. Det handlar egentligen om ett litet steg här och ett litet steg där och

att titta på hur hästen reagerar. Ta lite i taget och var noga med din egen tajming, uppmanar Svante.

Att han valt att på bilderna sitta i en stol kan verka lite utmanande.

– Att jag sitter i stolen beror för det första på att det var lättare för en här hästen. Sitta ner kan du absolut inte göra med alla hästar, men en del gånger kan det kännas mindre hotande för en rädd häst med människan sittandes på en fast plats, förklarar han.

» Om du **sitter ner** är det **lättare för hästen** att avläsa dina signaler och därmed inta en **lugnare sinnesstämning** «

SVANTE ANDERSSON

4.

5. När hästen har förstått att den ska stå still presenterar Svante vattnet först på marken och sedan upp på benet, vilket får hästen att lyfta på benet.

6. Hästen sätter ner hoven igen och bestämmer sig för att stanna kvar. Det är det beslutet vi letar efter.

– Hade jag spolat benet direkt hade hästen kastat sig och sprungit all världens väg. Nu tar vi istället en paus och nöjer oss med att hästen tagit beslutet att stanna kvar vid vattnet. Pausen kan vara 10 sekunder eller 10 dagar beroende på hästen.

Hästen måste få tid att bear-

beta och tänka över det du ber den om. Ofta är det här en ny upplevelse för hästen eftersom inte många presenterar saker för sina hästar på det här sättet.

Vattnet har varit förknippat med mycket obehag, så som stress, rädsla och bråk. Därför kan det här vara en väldigt stor sak för hästen att ta in. Den kan säkert ridas och jobbas länge utan att bli trött, men nu får den istället mycket att tänka på och det kan vara väldigt uttröttande.

– Ger du inte hästen tid att tänka och ta in det du gör så är allting bortkastat. Att hästen tänker brukar synas tydligt – den ser ofta väldigt trött ut, den tuggar, blinkar, blundar och slickar.

– Det var Leslie Desmond (världskänd hästcoach från USA, reds anm) som fick mig att inse att för att kunna hjälpa hästarna så behöver jag jobba med människorna, berättar Svante.

Svante tar sig an alla typer av hästar inom alla discipliner, både vad det gäller problemlösning och vidareutbildning.

Läs mer om Svante på » www.svanteandersson.com

7.

7. Efter pausen börjar vi om från början och tar det steg för steg. När allt det vi redan tränat på gått bra, tar vi det ytterligare ett steg längre. När Svante börjar spola hästens kropp ser vi hur den är väldigt uppmärksam.

– Hästen ser mig, slangen och vattenstrålen på sin vänstra sida. Det kan därför bli väldigt förvirrande för den när det helt plötsligt börjar rinna vatten även på höger sida. Det viktiga här är att hästen

har tagit beslutet att stå kvar och stå stilla, med ett slakt rep, för att bli avspolad.

Imorgon är en ny dag och det betyder inte att du kan spola av hästen rakt av. Istället måste du fortfarande tänka på hur du betar dig och hur vattnet presenteras för hästen. Men det kommer bli lättare och lättare för varje dag som går.

– Får du ett bra resultat, så nöj dig. Bli inte girig och börja inte drilla. Låt hästen få tid

att verkligen tänka på det som var bra och smälta det så att den förstår, säger Svante.

Det är även bra för dig att kunna reflektera över vad du gjorde som ledde till att det blev så bra. Allt ligger i din presentation.

Från första bilden till sista gick det sju minuter i det här fallet. Men Svante poängterar noga att du behöver ge det gott om tid eftersom det beror helt på hästen, och dig själv, hur lång tid det tar.

SVANTE TIPSAR

– Om du vill lära hästen något, fokusera då på det du vill och gör det uppenbart. Börjar du istället bestraffa hästen eller sätta press på den hamnar fokus på det negativa och det gör det svårt för både dig och hästen att lyckas.

SVANTE OM HÄSTARS RÄDSLOR

Hästar är flock- och flyktdjur och har överlevt tack vare det i många miljoner år. Dom är misstänksamma och har kort till flykt av sin natur. Skämmande saker och negativa sinnesstämningar gör att dom vill springa för att överleva.

– Om hästarna dessutom är helt själva utan sin flock, och måste umgås med rovdjur, dvs. oss

människor, blir dom extra alerta och flyktbenägna. Det går egentligen inte att hitta ett mer utpräglat bytesdjur, förklarar Svante.

Hästen ser i princip 360 grader och dom ifrågasätter inte mycket. Medan vi människor kanske hoppar till och försöker förstå vad som händer, så är hästens första instinkt att fly. Sen har hästar inte förmågan att

koppla ihop och överföra saker från vad dom ser med vänster respektive höger öga.

En brevlåda som du har gått förbi åt ena hållet blir alltså läskig även åt andra hållet, eftersom den uppfattaas som en helt ny situation att ta ställning till. Hästens hjärna fungerar inte på samma sätt som vår. Vi ser en hel bild, men det gör inte hästen, och därför är det så viktigt att hantera hästen från båda sidor. Och eftersom hästar är så känsliga för skillnader både i omgivningen, men även i din sinnesstämning, är det viktigt att du har kontroll på dig själv. Att du kan visa ett lugn som hästen känner sig trygg med. Hästen förstår inte tidscheman, så den kan omöjligt förstå varför du är stressad.

DRAS TILL POSITIVT

Hästen flyr allt som är negativt, inklusive tonlägen och sinnesstämningar och det har den klarat sig på i alla dessa år. Den tyr sig istället till det som är positivt.

– Hästen har också en naturlig nyfikenhet som du med fördel kan utnyttja. Men nyfikenheten kommer bara fram om den är lugn och litat tillräckligt mycket på dig. Tekniker i all sin ära, men har du inte rätt sinneslag hos hästen fungerar ingen teknik, säger Svante.

FÖRSÖK INTE DOMINERA

– Allt handlar egentligen om presentationen, medan många i stället försöker lösa det genom att dominera hästen till underkastelse, men det är inte ett sätt att behandla eller utveckla en sann partner på, menar Svante.

Blir hästen rädd för något, t ex en ny brevlåda, finns det ingen anledning att tvinga hästen att stå kvar. Säg okej och gå istället några meter förbi brevlådan, sen kommer hästen att vända sig om och titta efter det farliga. När han inser att den inte jagar honom blir han nyfiken och då kan du föreslå att ni går tillbaka och undersöker den. Gör du så varje gång ni stöter på något som hästen blir rädd för, bygger ni upp

ert partnerskap och förtroende. När partnerskapet börjar byggs upp förstår hästen att det finns en mening i det du gör och den förstår ditt sätt att presentera situationer. Håller du istället hårt i hästen eller skänklar på frenetiskt, vilket är det vanligaste, och börjar bråka med honom blir situationen väldigt negativ. Det bidrar bara till att brevlådan alltid kommer att vara läskig.

PRESS TALAR TILL FEL DEL AV HÄSTENS MENTALA TILLSTÅND

– Tänk dig själv att du hamnar i en stressig situation. Helt plötsligt dyker det upp några som skriker på ett främmande språk och drar, sliter och puttar dig. Det skulle troligtvis inte vara särskilt lugnande för dig, förklarar Svante.

Att sätta press på hästen talar till fel del av flyktdjurets mentala tillstånd. Det måste nämligen alltid vara möjligt för hästen att flytta hovarna. Är situationen sådan att det inte går att hästen

rör sig åt ett håll, måste det finnas ett annat håll som den får röra hovarna åt. Stänger du en dörr så öppna ett fönster.

– Att stå stilla, är för en häst som är gjord för att röra på sig och som dessutom är flyktdjur, något av det absolut svåraste som finns, säger Svante.

När hästen sedan litar på att du inte utsätter den för något farligt, kan du be den om nästan vad som helst, så länge du inte missbrukar förtroendet.

Hästen behöver helt enkelt förstå att han kan påverka situationen. Vi vill tilltala den lugna, tänkande delen hos hästen och inte den flyktbenägna delen. Kommer hästen in i sitt flykttillstånd gäller det att få honom lugn så att han kan tänka, för det är där vi vill ha honom. Ingen av oss vill hantera eller rida en häst i flyende sinnesstämning.

Till sist; Bygg upp självförtroendet hos hästen och dess förtroende för dig och se till så att du

– Hästen har en naturlig nyfikenhet som du med fördel kan utnyttja. Men nyfikenheten kommer bara fram om den är lugn och litar tillräckligt mycket på dig, säger Svante.

inte har en tidsbegränsning. Är du stressad – ta det en annan dag! Det finns ett ordspråk som säger;

Har du en minut på dig med en häst, tar det hela dagen, men har du hela dagen på dig, tar det bara en minut. 🐾

PRESTATIONSHÖJANDE – FÖREBYGGANDE – LÄKANDE

LEDande behandling för din häst!

- Kort behandlingstid
- Smärtstillande
- Prestationshöjande
- Påskyndar läkning
- Snabbt resultat
- Inga biverkningar
- Kliniska studier
- Enkel att hantera
- Oslagbart pris
- Originalen från NASA

WARP
OBS priset!
WARP 10
255:- / mån
(vid 36 mån leasing)

WARP photizo SanoSkin FLIR SYSTEMS

LED-ljusterapi det läkande ljuset. NASA visade redan under sina tidiga rymdresor att människokroppen behöver ljus för att kunna läka sår. LED- (Light Emitted Diode) industrin har efter ledande forskares arbete, tillverkat dioder som sänder ljus i de våglängder som kroppen kan tillgodogöra sig. Kunskapen i PharmaLight om LED på animalmarknaden är klart ledande. Vi har tillsammans med olika LED-leverantörer, veterinärer, elitryttare och tävlingsstall byggt upp en gedigen kunskap utan motsvarighet.

Pharma
Light of Science™ **Light** .se

PharmaLight, Ättarpsvägen 88-45, SE-245 91 Staffanstorps, Sweden. Tel: KICKI: +46 (0)702 58 53 54, Marcus +46 (0)704 55 48 22. www.pharmalight.se